

Crna Gora
Regulatorna agencija za energetiku

PREDLOG

FINANSIJSKI PLAN

ZA 2019. GODINU

Podgorica, septembar 2018. godine

Na osnovu člana 51 st. 1 i 2 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16 i 51/17), člana 32 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14 i 70/17), i člana 12 stav 1 tačka 14 Statuta Regulatorne agencije za energetiku ("Službeni list CG", broj 36/17), Odbor Regulatorne agencije za energetiku, na sjednici održanoj 24. septembra 2018. godine, utvrdio je

FINANSIJSKI PLAN REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU ZA 2019. GODINU

I UVOD

Zakonom o energetici (u daljem tekstu: Zakon), članom 51 stav 2, propisano je da se sredstva za rad Regulatorne agencije za energetiku (u daljem tekstu: Agencija), utvrđuju finansijskim planom koji usvaja Skupština Crne Gore u skladu sa zakonom i koji se objavljuje na internet stranici Agencije. Tako je Agencija postupila u skladu sa članom 32, stav 3, Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti (koji se primjenjuje na nezavisna regulatorna tijela), kojim je propisano da nadležni organ nezavisnog regulatornog tijela utvrđuje predlog finansijskog plana sa planom rada za narednu godinu i određuje predstavnika nezavisnog regulatornog tijela koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri, dok je stavom 4 istog člana, propisano da predlog finansijskog plana i akt o određivanju predstavnika nadležni organ nezavisnog regulatornog tijela dostavlja Ministarstvu finansija do 30. septembra tekuće godine.

Imajući u vidu da je članom 27 Zakona propisano da Agencija poslove obavlja kao samostalna i neprofitna organizacija, to se utvrđenim načinom finansiranja upravo i obezbjeđuje ostvarivanje ovakvog statusa Agencije, kao i maksimalni nivo transparentnosti poslovanja.

Finansijski plan za 2019. godinu sadrži procjenu prihoda i rashoda po izvorima iz kojih potiču, sačinjenu na osnovu Plana rada Agencije za 2019. godinu. Utvrđivanje ovog plana ima za cilj da obezbijedi finansijsku stabilnost i likvidnost poslovanja Agencije.

II PRAVNI STATUS I NADLEŽNOSTI AGENCIJE

Agencija je osnovana Zakonom o energetici iz 2003. godine, kako je to naprijed navedeno, kao samostalna, neprofitna organizacija, koja je pravno i funkcionalno nezavisna od državnih organa i energetske subjekata, a koja vrši javna ovlaštenja u oblasti energetike. Isti status Agencije deklarisan je i u važećem Zakonu kojim je pored regulacije energetske sektora u nadležnosti Agencije i regulacija djelatnosti javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama.

Poslovi koje Agencija u okviru nadležnosti utvrđenih Zakonom, obavlja su:

- normativna regulacija energetske sektora;

- nadzor nad radom i poslovanjem energetske subjekata;
- utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena i naknada, i praćenje ostvarenja;
- licenciranje subjekata i kontrola poštovanja uslova iz licenci;
- utvrđivanje i praćenje rada zatvorenog distributivnog sistema;
- realizacija ovlaštenja Agencije u oblasti proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije;
- stvaranje daljih pretpostavki za zaživljavanje tržišta električne energije;
- priprema kupaca za snabdijevanje na tržištu električne energije;
- rješavanje žalbi i prigovora kupaca na odluke energetske subjekata i rješavanje sporova između energetske subjekata ili između energetske subjekata i korisnika njihovih usluga putem arbitraže;
- izrada godišnjih planova i izvještaja koje razmatra i usvaja Skupština Crne Gore;
- poslovi utvrđeni zakonom kojim se uređuju regulisane komunalne djelatnosti, i
- drugi poslovi u skladu sa zakonom.

III FINANSIRANJE RADA AGENCIJE

Sredstva za rad Agencije za obavljanje energetske djelatnosti, u skladu sa članom 51 stav 1 Zakona, obezbjeđuju se iz naknada za izdavanje licenci, godišnjih naknada za korišćenje licenci, naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, godišnjih naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema i naknada za rješavanje sporova, koje utvrđuje u skladu sa ovim zakonom.

Naknade za rješavanje sporova Agencija je utvrdila Pravilima za rješavanje sporova putem arbitraže ("Službeni list CG", broj 42/17).

Visine naknada određuju se na način da ukupan godišnji iznos od naknada, sa ostalim projektovanim prihodima pokrivaju planirane troškove poslovanja utvrđene finansijskim planom.

Članom 51 stav 5 Zakona propisano je da visinu naknada za izdavanje licenci za obavljanje energetske djelatnosti, naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, godišnjih naknada za korišćenje licenci i godišnjih naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema Agencija utvrđuje odlukom, u skladu sa Metodologijom za utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije ("Službeni list CG", br. 44/16 i 70/16). Shodno stavu 7 navedenog člana, obaveza Agencije je da po isteku poslovne godine, sredstva koja preostanu na računu nakon izmirenja obaveza prenese u narednu godinu, a naknade za narednu godinu srazmjerno umanjuje.

U 2019. godini Agencija očekuje prihod od naknada za obavljanje sljedećih licenciranih energetske djelatnosti:

- prenos električne energije;
- distribuciju električne energije;

- snabdijevanje električnom energijom;
- proizvodnju električne energije;
- organizovanje i upravljanje tržištem električne energije;
- skladištenje gasa;
- snabdijevanje krajnjih kupaca TNG-om;
- transport TPG-a;
- upravljanje postrojenjem za TPG-om;
- transport naftnih derivata transportnim sredstvima;
- trgovinu na veliko naftnim derivatima;
- trgovinu na malo naftnim derivatima;
- skladištenje naftnih derivata;
- transport tečnog naftnog gasa transportnim sredstvima;
- trgovinu na veliko tečnim naftnim gasom;
- trgovinu na malo tečnim naftnim gasom;
- skladištenje tečnog naftnog gasa,

kao i od pružanja usluga energetske subjektima koji će podnijeti zahtjev za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i njegovo korišćenje, ako je status utvrđen.

U skladu sa članom 3 Metodologije za utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije, naknada za obradu zahtjeva za izdavanje licence se utvrđuje u fiksnom iznosu za svaku djelatnost pojedinačno, odnosno vrstu licence, na osnovu složenosti posla, obima dokumentacije, nivoa angažovanja i vremena potrebnog za postupanje po zahtjevu. Naknada za obradu zahtjeva za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema utvrđuje se u fiksnom iznosu, na osnovu prethodno navedenih kriterijuma.

Članom 4 navedene metodologije utvrđeno je da se ukupna godišnja naknada za korišćenje licence i statusa zatvorenog distributivnog sistema raspodjeljuje na subjekte koji obavljaju energetske djelatnosti, uzimajući u obzir:

- neophodno stručno angažovanje i vrijeme koje je Agenciji potrebno za sprovođenje aktivnosti u skladu sa nadležnostima utvrđenim Zakonom;
- ukupan godišnji obim djelatnosti licenciranih subjekata u elektroenergetskom sektoru;
- ukupan godišnji obim djelatnosti zatvorenih distributivnih sistema, i
- skladišni kapacitet, broj transportnih sredstava i obim prometa u sektoru nafte i gasa.

Subjekti koji obavljaju djelatnosti u elektroenergetskom sektoru plaćaju dvije trećine, a subjekti koji obavljaju djelatnosti u sektoru nafte i gasa jednu trećinu ukupne godišnje naknade.

Nakon usvajanja Finansijskog plana za 2019. godinu od strane Skupštine Crne Gore, Agencija će posebnom odlukom utvrditi iznose naknada za licence i za utvrđivanje statusa

zatvorenog distributivnog sistema i njegovo korišćenje, koje će subjekti u energetsom sektoru Crne Gore plaćati u 2019. godini.

IV INFORMACIJA O NAČINU FINANSIRANJA RADA AGENCIJE ZA OBAVLJANJE POSLOVA UTVRĐENIH ZAKONOM O KOMUNALNIM DJELATNOSTIMA

Zakonom o komunalnim djelatnostima ("Službeni list CG", broj 55/16), Agencija je određena kao regulatorno tijelo za regulisane komunalne djelatnosti (javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama).

Uključivanje nezavisnog regulatornog tijela u uređivanje ovih djelatnosti, vezano je za već postojeće iskustvo regulacije ovog sektora u evropskim državama, kao i nastojanje da se povjeravanjem uređivanja tijelu koje je nezavisno od organa lokalne vlasti, bez obzira na nivo razvijenosti opština ili raspoloživost resursima, omogući ujednačenost u kvalitetu pružanja usluga, njihova dostupnost pod jednakim uslovima i ekonomska održivost subjekata koji obavljaju ove djelatnosti na teritoriji Crne Gore. Iskustvo u regulaciji se posebno odnosi na način određivanja cijena usluga uz poštovanje ekonomskih zakonitosti, univerzalnih principa u regulaciji mrežnih djelatnosti, obezbjeđivanje minimuma kvaliteta u pružanju usluga i poređenja poslovanja subjekata koji obavljaju regulisane komunalne djelatnosti (benčmarking) kao simulatora konkurencije.

S tim u vezi, shodno praksi u većini država EU, a u cilju ekonomičnosti rada državne administracije, Zakonom o komunalnim djelatnostima nije formirano posebno regulatorno tijelo, već se ovlašćenje za regulaciju komunalnih djelatnosti prenijelo Regulatornoj agenciji za energetiku kao regulatoru energetskeg sektora Crne Gore, sa iskustvom u regulaciji od 2004. godine i koja bi se u najkraćem roku mogla osposobiti za vršenje ove regulatorne funkcije.

Navedenim zakonom, propisano je da se rad Agencije za obavljanje poslova regulacije komunalnih djelatnosti javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama finansira iz naknade koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti (vodovodna i kanalizaciona preduzeća), koja se određuje u cilju pokrivanja procijenjenih troškova Agencije za obavljanje djelatnosti utvrđenih tim zakonom.

Iznos predmetne naknade utvrđuje se posebnim aktom Agencije, uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore. Izrada ovog i drugih podzakonskih akata je u toku i njihova implementacija se očekuje tokom 2019. godine, iz kog razloga, troškovi Agencije za obavljanje poslova utvrđenih Zakonom o komunalnim djelatnostima nijesu prikazani u ovom finansijskom planu.

Istovremeno, Agencija ovom prilikom ukazuje da Zakonom o komunalnim djelatnostima nije predviđeno privremeno finansiranje Agencije do stvaranja uslova za samostalno finansiranje iz naknada koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti. Iz tog razloga, Zakonom o budžetu Crne Gore za 2017. godinu obezbijedeno je finansiranje Agencije za obavljanje poslova utvrđenih ovim Zakonom u iznosu od 140.000 eura. Sporazum o finansiranju Agencije u skladu sa Zakonom o budžetu, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je sa Agencijom zaključilo 25. maja 2017. godine, čime su se stvorili uslovi za osnivanje Službe za regulisane komunalne djelatnosti u Agenciji. Time su

započete pripreme aktivnosti Agencije za početak sprovođenja regulacije regulisanih komunalnih djelatnosti.

Takođe, Zakon o budžetu Crne Gore za 2018. godinu predviđa isti način finansiranja rada Agencije u 2018. godini, međutim predviđena sredstva do trenutka utvrđivanja predloga ovog finansijskog plana nijesu prenesena Agenciji.

Kao što je već navedeno, izrada podzakonskih akata Agencije u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima je u toku i od njihove implementacije će zavistiti dinamika realizacije ostvarivanja uslova za naplatu naknade koju trebaju da plaćaju vršioi regulisanih komunalnih djelatnosti. Za stvaranje uslova za samostalno finansiranje Agencije, neophodna je, puna implementacija tih podzakonskih akata nakon njihovog donošenja, kao i Zakona o komunalnim djelatnostima, od strane svih subjekata na koje se isti odnose.

U skladu sa navedenim, iz razloga koji su opredijelili finansiranje rada Agencije za 2017. i 2018. godinu, radi obezbjeđenja kontinuiteta rada na poslovima regulacije komunalnih djelatnosti, očekuje se da će se rad Agencije i u 2019. godini finansirati iz sredstava Budžeta Crne Gore, odnosno do stvaranja uslova za samostalno finansiranje od naknada koju će plaćati vršioi regulisanih komunalnih djelatnosti. S tim u vezi, Agencija je poslala Ministarstvu održivog razvoja i turizma zahtjev, broj 18/3310-1 od 30. avgusta t.g. za uključivanje troškova rada ovog regulatora na regulaciji komunalnih djelatnosti u budžet ove potrošačke jedinice za 2019. godinu.

V POLAZNE OSNOVE ZA PLANIRANJE ZA 2019. GODINU

Prilikom planiranja prihoda, kao polazna osnova uzeti su procijenjeni rashodi Agencije za 2019. godinu, odnosno, iznos sredstava potreban za njihovo pokriće.

Procjena nivoa rashoda Agencije za 2019. godinu, zasniva se na Planu rada, realizaciji finansijskog plana za 2017. godinu i rashodima Agencije ostvarenim u prvih osam mjeseci 2018. godine.

Sagledavajući dinamiku rada u prethodnom periodu uočava se konstantno povećanje obima rada zbog povećanja tekućih i prihvatanja novih poslovnih obaveza što je imalo uticaja na povećanje potreba daljeg usavršavanja zaposlenih kao i potreba za nedostajućim sredstvima i imovinom. Agencija još uvijek nije riješila pitanje nedostajućeg poslovnog prostora i intenzivno radi na tome da se dati problem riješi i to na što ekonomičniji i svrsishodniji način.

VI PLANIRANI PRIHODI

Ukupan prihod za 2019. godinu planiran je u iznosu od 1.452.442,75 €, i čine ga:

- prihod od godišnjih naknada za korišćenje izdatih licenci i za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema, u iznosu od 1.433.242,75 €,
- prihod od naknada za izdavanje licenci i prihod od naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, u visini od 7.000,00 €, kao i

- ostali prihodi u visini od 12.200,00€, koji se odnose na prihode od refundiranja troškova prisustvovanja konferencijama, forumima i radionicama Energetske zajednice.

Prihod od naknada za licence i status zatvorenog distributivnog sistema je planiran tako da zajedno sa ostalim prihodima pokrije planirane rashode Agencije. Ukupna sredstva potrebna za finansiranje rada Agencije za 2019. godinu iznose 1.452.442,75 €.

VII PLANIRANI RASHODI

Agencija je planirala rashode za 2019. godinu u ukupnom iznosu od 1.452.442,75 €, i sastoje se od: rashoda poslovanja Agencije u iznosu od 1.330.349,77€, rezerve u iznosu od 65.000,00 € i amortizacije osnovnih sredstava Agencije, u iznosu od 57.092,98 €.

Pored osnova navedenih u Poglavlju IV ovog plana, rashodi su planirani i na osnovu detaljne procjene troškova koji su neophodni za rad Agencije, odnosno ostvarivanje zadataka utvrđenih u Planu rada Agencije za 2019. godinu, uzimajući u obzir razne okolnosti koje mogu uticati na cijene roba i usluga kao što je primjena uvećane stope pdv-a od januara 2018. godine.

Troškovi materijala, dati u tabelarnom prikazu pod stavkom Rashodi 1, koji obuhvataju nabavku potrošnog kancelarijskog materijala, goriva i električne energije, nabavku stručne literature, časopisa, troškove štampanja i objavljivanja propisa, planirani su u ukupnom iznosu od 31.650,00 € i veći su za 4,46 % u odnosu na plan za 2018. godinu. Zbog povećanog obima posla pojavile su se i veće potrebe potrošnje materijala, naročito kada je u pitanju štampanje propisa i kancelarijski materijal.

Za pokriće troškova zarada, naknada zarada i drugih primanja zajedno sa doprinosima na teret poslodavca, stavka Rashodi 2, planirano je 952.061,94 €.

Plan zarada za 2019. godinu zasnovan je na pretpostavci da će se broj zaposlenih u Agenciji povećati za jedno lice, jer su, kako je to navedeno u Planu rada za 2019. godinu, poslovi Agencije prošireni i novim obavezama i ovlaštenjima koja su propisana Uredbom EU broj 1227/2011 Evropskog parlamenta (REMIT), koja se odnosi na razvoj veleprodajnog tržišta.

Naime, Agencija je kroz učešće u radu radne grupe unutar EZ bila uključena u pripremu adaptirane verzije Uredbe EU broj 1227/2011 Evropskog parlamenta. Navedena uredba je prošla sve zvanične institucije i dobila odobrenja od Evropske Komisije i Energetske Zajednice, da će se na Ministarskom Savjetu u novembru 2018. godine donijeti odluka o transponovanju ove uredbe i ista odluka će imati definisane rokove u kojima će zemlje članice EZ biti obavezne da transponuju Uredbu.

Shodno navedenom ukupno planirana sredstva za bruto zarade iznose 812.613,54 €, što sa ostalim naknadama zaposlenih i doprinosima na teret poslodavca iznosi 952.061,94€.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru ("Službeni list CG", broj 21/17), članom 48a stav 1 propisano je da radi sanacije deficita

budžeta Crne Gore, odnosno budžeta lokalne samouprave, zaposlenom iz čl. 22, 23, 24 i 27 ovog zakona čiji koeficijent za utvrđivanje zarade je veći od 4.10, osnovna zarada iz člana 12 stav 1 ovog zakona u periodu od dana stupanja na snagu ovog zakona do 31. decembra 2018. godine, umanjuje se za 1%, dok je stavom 2 propisano da će se ukupan iznos sredstava za koji su umanjene zarade u skladu sa stavom 1 ovog člana, zaposlenom isplatiti u 2019. i 2020. godini. Ukupan iznos troškova koji se odnose na ovo umanjenje za period od 01.04.2017. godine do 31.12.2018. godine iznosi 9.896,25 € od čega će se, kako je planirano, zaposlenima tokom 2019. godine isplatiti iznos od 5.655,00 € a preostali dio tokom 2020. godine.

U okviru planiranih sredstava za zarade, planirana su i druga primanja koja zaposlenima pripadaju u skladu sa Zakonom o zaradama u javnom sektoru, Zakonom o radu, Opštim kolektivnim ugovorom i opštim aktima Agencije, kao što su sredstva za eventualnu isplatu otpremnina, jubilarnih nagrada, pomoći u slučaju smrti člana porodice i drugo. Doprinosi na zarade i druga primanja, obračunati su i planirani na način propisan zakonom.

Sredstva za službena putovanja pod stavkom Rashodi 3, planirana su u iznosu od 65.000,00€. Tokom 2018. godine značajno je pojačana uloga Agencije u redovnom učešću u radu radnih grupa u okviru ACER-a, Energetske Zajednice, kao i ostalih organizacija čiji je Agencija član ili posmatrač, pa se pretpostavlja da će se nivo pomenutih aktivnosti povećavati u narednoj godini.

Potrebno je podsjetiti da je Agencija prvi regulator članica Energetske zajednice kojem je dodijeljen status posmatrača u radnim grupama za električnu energiju i gas Agencije za saradnju energetske regulatora (ACER). Učešće u radnim grupama ACER-a je u principu ograničeno na regulatorne agencije država članica Evropske unije. Prijem regulatora iz država koje nijesu članice Evropske unije je izuzetak i moguć je samo uz ispunjavanje visokih kriterijuma i uz saglasnost direktora ACER-a.

Članstvo ili uloga posmatrača u najrelevantnijim međunarodnim organizacijama koje se bave regulacijom energetike podrazumijeva značajan obim aktivnosti Agencije koje se ogledaju u radu radnih grupa.

Predviđeno je da se dio troškova za službena putovanja pokrije iz priliva sredstava po osnovu refundiranja od strane pomenutih međunarodnih organizacija i institucija u iznosu od 12.200,00 €, tako da trošak za službena putovanja realno iznosi 52.800,00 €. Prihod od refundiranja prikazan je pod stavkom Ostali prihodi u okviru ukupno planiranih prihoda.

Troškovi proizvodnih usluga, pod stavkom Rashodi 4, koji se odnose na usluge telefonskih i internet komunikacija, registracije i održavanje automobila, popravki i održavanja opreme, javnog oglašavanja u štampanim medijima, troškovi plaćanja poštarine i ostalih usluga, planirani su u iznosu od 33.500,00 €, što je na istom nivou kao i za prethodnu godinu.

Troškovi neproizvodnih usluga, pod stavkom Rashodi 5, koji se odnose na: plaćanje bankarskih provizija, komunalija i obaveznih premija osiguranja, ostalih nematerijalnih troškova, članarina i troškove organizovanja seminara u cilju edukacije zaposlenih, angažovanja domaćih i ino eksperata i konsultanata koji se bave pitanjima regulacije energetske sektora, kao i troškovi treninga i obuke kadrova za gas koji su do sada bili planirani kao posebna grupa troškova planirani su u iznosu od 85.200,00€.

Pod stavkom Rashodi 6, planirana su sredstva za nabavku novih osnovnih sredstava, u iznosu od 18.000,00 €. Navedena sredstva se odnose na kupovinu tehničke opreme (kompjuteri, štampači, fotokopir aparat i sl.) i kancelarijskog namještaja.

Sredstva namijenjena za rješavanje stambenih potreba zaposlenih, stavka Rashodi 7, planirana su u skladu sa Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Regulatornoj agenciji za energetiku, po kome se na bruto iznos zarada zaposlenih izdvaja 5,5%, što primijenjeno na planirane bruto zarade iznosi 46.640,65 €.

Pod stavkom Rashodi 8, slično prethodnim godinama, planirana su sredstva za zakup ili kupovinu nedostajućeg poslovnog prostora i time stvaranje potrebnih uslova za rad zaposlenih, u iznosu od 25.000,00€ što je jednako iznosu planiranom za 2018. godinu. Napominjemo da su ova sredstva predviđana i odobravana od strane Skupštine Crne Gore u kontinuitetu počev od 2013. godine. Kako Agencija nije u prethodnom periodu našla adekvatan poslovni prostor, to je odobrena sredstava koristila za zakup.

Stavka Rashodi 9, planirana u iznosu od 10.000,00 €, predstavlja trošak vezan za procjenu vrijednosti osnovnih sredstava koja se koriste za obavljanje regulisanih djelatnosti prenosa i distribucije električne energije, koja obaveza je utvrđena Zakonom o energetici. Vrijednost osnovnih sredstava utiče na utvrđivanje kapitalnih troškova - povrata na sredstva i amortizacije koji se direktno transponuju u cijene za korišćenje prenosnog i distributivnog sistema električne energije. Zakonom je utvrđena mogućnost Agencije da angažovanjem nezavisnog procjenitelja izvrši kontrolu, odnosno utvrdi strukturu i vrijednost osnovnih sredstava kojima energetski subjekat obavlja djelatnost za koju Agencija odobrava cijene.

Stavkom Rashodi 10, u skladu sa članom 38 Zakona, planirana su sredstva za naknadu zarade zamjeniku izvršnog direktora zbog isteka mandata za svih dvanaest mjeseci naredne godine, u visini zarade iz mjeseca koji prethodi mjesecu u kojem će doći do prestanka funkcije, uz usklađivanje zarade za obavljanje iste funkcije u Agenciji.

Pod stavkom Rashodi 11 planirana su sredstva u iznosu od 9.000,00 €, za realizaciju implementacije Uredbe 1227/2011 (REMIT). Navedena Uredba sa sobom nosi nove obaveze Agencije u dijelu kreiranja pretpostavki za razvoj veleprodajnog tržišta i nadzor nad istim.

Pod stavkom Rashodi 12 planirana su sredstva za kupovinu softverske aplikacije za registar garancije porijekla za energiju iz obnovljivih izvora električne energije.

Zakonska obaveza Agencije je da izdaje garancije porijekla proizvođačima električne energije ili toplotne energije za daljinsko grijanje i/ili hlađenje, čiji je cilj potvrđivanje kupcima da je određena količina električne energije proizvedena iz obnovljivih izvora energije ili visokoeфикаsne kogeneracije. Takođe, Zakonom o energetici je, propisano da Agencija vodi registar izdatih garancija porijekla, koji sadrži sve podatke vezane za izdavanje, prenošenje i povlačenje garancija porijekla. Za izvršavanje ove zakonske obaveze, a zbog obimnosti podataka i složenosti procesa, neophodno je korišćenje softverske aplikacije. Pored toga, potrebno je omogućiti i cirkulisanje garancija porijekla i povezanost sa nadležnim institucijama evropskih zemalja, zbog čega je neophodna nabavka kvalitetnog softvera.

Kako su za nabavku softverske aplikacije neophodna sredstva reda veličine 100.000,00 €, opredjeljenje Agencije je da na već postojećem računu na kojem se nalaze sredstva

prikupljena u prethodne četiri godine, odvaja sredstva u iznosu od po 20.000,00 € godišnje, do momenta stvaranja uslova da se ista kupi.

Pod stavkom Rashodi 13 planirana su sredstva za organizaciju međunarodnih skupova u oblasti energetske regulacije u Crnoj Gori u iznosu od 3.000,00 € što je za 500,00 € više nego što je planirano za 2018.godinu. Cilj organizovanja ovakvih skupova je jačanje komunikacije sa drugim međunarodnim organizacijama, što je u interesu ne samo Agencije već i države Crne Gore.

Rezerva je planirana u iznosu od 65.000,00 €, koja je neophodna da obezbijedi finansiranje jednomjesečnog rada Agencije u 2019. godini tj. do početka obezbijeđivanja sredstava od naknada za licence za 2019. godinu i pokrivanja neplaniranih rashoda. U slučaju da se ova sredstva ne iskoriste za navedene svrhe, za iznos istih, Agencija će umanjiti visinu naknada za korišćenje licenci za 2020. godinu.

Planirana sredstva amortizacije za 2019. godinu iznose 57.092,98 € što je utvrđeno na osnovu vrijednosti raspoloživih osnovnih sredstava i predviđenih vrijednosti onih osnovnih sredstava koje Agencija planira da nabavi, uključujući i nabavku određenog poslovnog prostora.

Planirana sredstva za rad Agencije u 2019. godini, bez dodate amortizacije osnovnih sredstava, iznose 1.395.349,77€, što je za 0,88% više u odnosu na iznos planiranih sredstava za 2018. godinu. Ukupno planirana sredstva sa amortizacijom osnovnih sredstava iznose 1.452.442,75 €.

VIII TABELARNI PRIKAZ PLANIRANIH PRIHODA I RASHODA AGENCIJE U 2019. GODINI

Planirani prihodi i rashodi Agencije za 2019. godinu utvrđuju se u sljedećim iznosima:

R. br.	OPIS	Iznosi [€]
	PRIHODI	
	Prihodi od naknada za koriscenje licenci	1.433.242,75
	Prihodi od zahtjeva za izdavanje licenci	7.000,00
	Ostali prihodi	12.200,00
I	UKUPNI PRIHODI	1.452.442,75
I.I	UKUPNO PRIHODI I SREDSTVA IZ PRETHODNOG PERIODA	1.452.442,75
	RASHODI	
1	Troškovi materijala	31.650,00
	Troškovi materijala	10.000,00
	Troškovi strucne literature	5.000,00
	Troškovi štampanja propisa	6.000,00
	Troškovi elektricne energije i goriva	10.650,00

2	Bruto zarade, naknade zarada i dr. primanja zaposlenih	952.061,94
	Bruto zarade	812.613,54
	Troškovi bruto naknade i drugih primanja	35.398,23
	Doprinosi na teret poslodavca	104.050,17
3	Troškovi službenih putovanja	65.000,00
	Troškovi službenih putovanja koji se refundiraju	12.200,00
	Troškovi službenih putovanja koji se ne refundiraju	52.800,00
4	Troškovi proizvodnih usluga	33.500,00
	Troškovi komunikacija	12.400,00
	Troškovi održavanja sredstava	15.500,00
	Troškovi poštanskih usluga	3.500,00
	Troškovi oglašavanja	2.100,00
5	Troškovi neproizvodnih usluga	85.200,00
	Troškovi stručnih i konsultantskih usluga	30.000,00
	Troškovi komunalija	1.750,00
	Troškovi provizija	2.950,00
	Premije osiguranja	8.500,00
	Troškovi seminara, članarina, radionica i treninga i obuke kadrova	24.000,00
	Ostali troškovi	18.000,00
6	Nabavka osnovnih sredstava	18.000,00
7	Sredstva za rješavanje stambenih potreba	46.640,65
8	Troškovi zakupa odnosno kupovine poslovnog prostora	25.000,00
9	Angazovanje vještaka, procjena i ocjena imovine energetskih subjekata	10.000,00
10	Rezervisanja za istek mandata u skladu sa Zakonom	31.297,18
11	Troškovi za REMIT	9.000,00
12	Softver za izdavanje garancije porijekla i licenciranje povlašćenih proizvođača	20.000,00
13	Organizacija međunarodnih skupova u oblasti energetske regulacije	3.000,00
II	RASHODI POSLOVANJA AGENCIJA (SUMA:1-13)	1.330.349,77
III	REZERVA	65.000,00
IV	UKUPNO (II+III)	1.395.349,77
V	Amortizacija osnovnih sredstava	57.092,98
VI	UKUPNO (IV+V)	1.452.442,75

IX REALIZACIJA FINANSIJSKOG PLANA

Za realizaciju Finansijskog plana za 2019. godinu, odgovoran je Izvršni direktor Agencije koji kvartalno izvještava Odbor Agencije o njegovom ostvarenju.

Raspored sredstava po ovom planu vršiće se u skladu sa opštim aktima, donijetim odlukama, programima i planovima rada, utvrđenim kriterijumima i mjerilima, zaključenim

ugovorima i drugim aktima koje donosi Agencija u skladu sa zakonom, u cilju ostvarivanja nadležnosti i funkcije koja joj je povjerena.

Imajući u vidu da je članom 51 stav 3 Zakona utvrđeno pravo Agencije da samostalno raspolaže sredstvima utvrđenim, odnosno usvojenim finansijskim planom, Agencija može prilikom raspoređivanja sredstava koja su utvrđena ovim planom vršiti njihovu prenamjenu.

X ZAVRŠNA ODREDBA

Predlog finansijskog plana za 2019. godinu dostavlja se Skupštini Crne Gore na razmatranje i usvajanje.

Broj: 18/3577-2

Podgorica, 24.septembar 2018. godine

Predsjednik Odbora

Branislav Prelević, s.r.

Crna Gora
Regulatorna agencija za energetiku

PLAN RADA
ZA 2019. GODINU

Podgorica, septembar 2018. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. AKTIVNOSTI AGENCIJE U 2019. GODINI	4
2.1. OSTVARIVANJE NORMATIVNO - REGULATORNE ULOGE U ELEKTROENERGETSKOM SEKTORU	4
2.2. SEKTOR GASA	5
2.3. SEKTOR ZA REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI	7
2.4. DONOŠENJE INTERNIH OPŠTIH AKATA AGENCIJE	7
3. TEKUĆE OBAVEZE	8
3.1. NADZOR NAD RADOM ENERGETSKIH SUBJEKATA	8
3.2. ISPUNJAVANJE USLOVA UTVRĐENIH LICENCOM.....	8
3.3. UTVRĐIVANJE STATUSA ZATVORENOG DISTRIBUTIVNOG SISTEMA	8
3.4. UTVRĐIVANJE REGULATORNO DOZVOLJENOG PRIHODA, CIJENA I NAKNADA I PRAĆENJE OSTVARENJA	9
3.5. KVALITET ISPORUKE I SNABDIJEVANJA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, KOJI OBUHVATA KVALITET USLUGA I NEPREKIDNOST NAPAJANJA	9
3.6. ODLUČIVANJE PO ŽALBAMA	10
3.7. SPOROVI IZ UGOVORNIH ODNOSA	11
3.8. PRUŽANJE POMOĆNIH USLUGA	12
3.9. PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE	12
3.10. REALIZACIJA INVESTICIONIH PLANOVA OPERATORA PRENOSNOG I OPERATORA DISTRIBUTIVNOG SISTEMA	13
3.11. STVARANJE PRETPOSTAVKI ZA DALJI RAZVOJ TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE.....	14
3.12. SNABDIJEVANJE NA TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE	16
3.13. NADZOR NAD RADOM I POSLOVANJEM VRŠILACA REGULISANIH KOMUNALNIH DJELATNOSTI IZ OKVIRA NADLEŽNOSTI AGENCIJE	18
3.14. IZRADA GODIŠNJIH IZVJEŠTAJA I PLANOVA.....	18
3.15. POSTUPANJE PO ZAHTJEVIMA ZA SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA.....	19
4. ORGANIZACIONO, KADROVSKO I INSTITUCIONALNO JAČANJE AGENCIJE... 19	
5. SARADNJA AGENCIJE SA DRŽAVNIM ORGANIMA, REGULATORNIM TIJELIMA IZ OKRUŽENJA I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA ČIJI JE ČLAN ILI SA KOJIMA IMA ZAJEDNIČKE PRAVCE AKTIVNOSTI.....	20
5.1. SARADNJA SA NADLEŽNIM ORGANIMA U CRNOJ GORI	20
5.2. MEĐUNARODNA SARADNJA	21
6. REALIZACIJA PLANA RADA	22

Na osnovu člana 12 stav 1 tačka 13 i člana 22 stav 1 Statuta Regulatorne agencije za energetiku ("Službeni list CG", broj 36/17), a u vezi sa članom 32 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14 i 70/17), Odbor Regulatorne agencije za energetiku, na sjednici održanoj 24. septembra 2018. godine, usvojio je

P L A N R A D A

REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU

ZA 2019. GODINU

1. UVOD

Regulatorna agencija za energetiku (u daljem tekstu: Agencija) će u 2019. godini obavljati poslove koji su joj dati u nadležnost Zakonom o energetici ("Službeni list CG", br. 15/16 i 51/17), (u daljem tekstu: Zakon) i Zakonom o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa ("Službeni list CG", broj 42/16), koji se odnose na regulaciju električne energije i gasa, kao i poslove utvrđene Zakonom o komunalnim djelatnostima ("Službeni list CG", broj 55/16), koji se odnose na regulaciju dvije komunalne djelatnosti, javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama.

Plan rada sadrži pregled i opis aktivnosti koje Agencija treba da sprovede u 2019. godini, a odnose se na: analizu i sagledavanje potrebe izmjena podzakonskih akata i internih opštih akata Agencije i njihovu izradu; odobravanje opštih akata i drugih akata energetskih subjekata i vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti; utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena i naknada za operatore sistema i operatora tržišta električne energije i praćenje ostvarenja utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena i naknada za subjekte koji obavljaju regulisane djelatnosti i praćenje ostvarenja; sprovođenje nadzora u skladu sa ovlaštenjima utvrđenim navedenim zakonima; licenciranje subjekata i kontrolu poštovanja uslova iz licenci; utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema; praćenje primjene minimalnih standarda kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom; nadzor nad primjenom regulatornog računovodstva; realizaciju ovlaštenja Agencije u oblasti proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije; snabdijevanje na tržištu električne energije; praćenje tržišta i aktivnosti na tržištu električne energije i gasa; rješavanje žalbi kupaca na odluke energetskih subjekata i rješavanje sporova između energetskih subjekata ili između energetskih subjekata i korisnika njihovih usluga putem arbitraže; izradu godišnjih izvještaja i planova koje razmatra i usvaja Skupština Crne Gore; postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama; obavljanje poslova javnih nabavki i drugi poslovi u skladu sa zakonom.

Od predviđenih poslova potrebno je izdvojiti normativne poslove, zatim utvrđivanje regulatornog prihoda i cijena za Crnogorskog operatora prenosnog sistema AD Podgorica (CGES) i Crnogorskog operatora distributivnog sistema DOO Podgorica (CEDIS), za trogodišnji period 2020 - 2022. godina, praćenje izrade i odobravanje desetogodišnjih razvojnih planova ova dva subjekta, utvrđivanje regulatornog prihoda i naknade za rad Crnogorskog operatora tržišta električne energije (COTEE) za 2020. godinu, početak primjene finansijskih kompenzacija u slučaju nepoštovanja propisanog

minimuma kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom, od strane operatora sistema i snabdjevača, kao i nadzor koji se sprovodi u tom cilju.

U dijelu normativnih aktivnosti u 2019. godini planira se značajan rad u oblasti električne energije i gasa, kao i u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti.

Naime, Agencija je u primjeni više podzakonskih akata, koje je donijela u skladu sa obavezama Zakona i Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa, kao i u primjeni opštih akata energetske subjekata na koje Agencija daje saglasnost, uočila da je u nekim segmentima došlo do promjena koje otežavaju njihovu primjenu, pa u 2019. godini treba izvršiti izmjene i dopune više podzakonskih akata, kako bi se stvorile mogućnosti za rješavanje pitanja i problema nastalih u njihovoj praktičnoj primjeni. Pored toga, početkom 2018. godine Ministarstvo ekonomije je započelo aktivnosti na izmjenama i dopunama ovih zakona, koje se u značajnom dijelu odnose na Agenciju, pa nakon donošenja izmjena zakona slijedi obaveza izrade novih ili usklađivanja postojećih podzakonskih akata. To je u vezi sa činjenicom da je oblast energetike i energetske propisi EU u stalnom procesu izmjena i prilagođavanja, u cilju razvoja svih aspekata zajedničkog tržišta električne energije i gasa, što stvara obavezu Crnoj Gori za njihovim transponovanjem i daljom implementacijom.

U toku izrade ovog plana, nijesu donijeti podzakonski akti u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima i njihovo donošenje se očekuje do kraja tekuće godine. Imajući u vidu da je Ministarstvo održivog razvoja i turizma, kao resorno za oblast komunalnih djelatnosti, započelo rad na izmjenama tog zakona, zbog potreba unaprijeđenja datih rješenja, kao i jasnog definisanja ciljeva i ovlašćenja Agencije, ukoliko do izmjena dođe, može se očekivati da će 2019. godina biti godina intenzivnog rada Agencije u pogledu donošenja podzakonskih akata i njihove primjene radi ostvarivanja cilja regulacije dvije navedene komunalne djelatnosti.

Za uspješno i kvalitetno izvršavanje poslova neophodno je stalno stručno usavršavanje zaposlenih, uz kontinuirano učešće i saradnju Agencije sa institucijama na nacionalnom i međunarodnom nivou.

2. AKTIVNOSTI AGENCIJE U 2019. GODINI

2.1. Ostvarivanje normativno - regulatorne uloge u elektroenergetskom sektoru

Agencija je u skladu sa ovlašćenjima iz Zakona donijela niz podzakonskih akata i odobrila akta koji su donijeli energetske subjekti.

Aktivnosti u 2019. godini

Agencija će u 2019. godini, na osnovu zapažanja u primjeni donesenih akata, raditi na izmjeni i dopuni tih akata, i to naročito:

- Metodologiji za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije ("Službeni list CG" br. 43/16, 1/17, 21/17, 33/17, 34/17, 90/17 i 10/18), Metodologiji za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema električne energije ("Službeni list CG", br. 43/16, 83/16, 21/17, 33/17, 34/17, 90/17 i 10/18) – u dijelu preciziranja obračuna naknade za korišćenje sistema na osnovu ugovorenih snaga, kao i uvođenja modela regulacije na osnovu učinka, posebno sa aspekta kvaliteta isporuke

električne energije, odnosno uticaj postignutog nivoa kvaliteta na visinu regulatornog prihoda;

- Pravilima za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije ("Službeni list CG", br. 48/16 i 61/17) - izmjene u vezi dokumentacije koju je potrebno dostaviti u postupku utvrđivanja statusa;
- Pravilima za rješavanje sporova putem arbitraže ("Službeni list CG", broj 42/17) - radi efikasnosti postupka, analiziraće se mogućnost i slučajevi u kojima može da odlučuje arbitar pojedinac. Dalje, kako bi se ovaj vid rješavanja sporova učinio otvorenijim i pristupačnijim za kupce električne energije, izvršiće se analiza utvrđenih troškova postupka (naknade za pokretanje postupka) i definisati minimalni iznos troškova postupka;
- Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom ("Službeni list CG", broj 50/17) - izmjene na osnovu prikupljenih podataka i sprovedenih analiza tokom prve faze implementacije pravila;
- Pravilima za odlučivanje po prigovorima kupaca priključenih na distributivni sistem ("Službeni list CG", broj 10/18) - praćenje primjene i eventualno vršenje izmjena s obzirom da istu materiju regulišu Zakon, Zakon o upravnom postupku ("Službeni list CG", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Opšti uslovi za snabdijevanje električnom energijom ("Službeni list CG", broj 70/16) i navedena pravila.

Rad na navedenim aktima podrazumijeva organizovanje javne rasprave u skladu sa obavezom iz Zakona, pripremu izvještaja sa javne rasprave i pripremu konačnih akata za usvajanje.

Agencija će inicirati i izmjene akata koja su donijeli energetske subjekti, a Agencija odobrila, i to:

- Pravila za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije;
- Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema sistema električne energije;
- Metodologije za utvrđivanje naknada za priključenje na prenosni sistem električne energije, i
- Metodologije za utvrđivanje naknada za priključenje na distributivni sistem električne energije.

Agencija je u obavezi da, u skladu sa članom 250 Zakona, donese odluku o produženju ograničenja koja se odnose na cijene električne energije za domaćinstva i male kupce, u slučaju da stepen razvoja ne omogućava pojavu likvidnog tržišta električne energije.

2.2. Sektor gasa

Kao članica Energetske zajednice, Crna Gora je u obavezi da primjenjuje akta koja donose nadležni organi Zajednice. Tokom 2018. godine donijeta je Uredba o uspostavljanju mrežnih pravila interoperabilnosti i razmjene podataka, koju su zemlje članice već dužne da počnu primjenjivati. Do kraja tekuće godine očekuje se usvajanje još dvije uredbe u oblasti gasa i to: Uredbe o uspostavljanju mrežnih pravila za dodjelu kapaciteta i Uredbe o uspostavljanju mrežnih pravila za harmonizaciju prenosnih tarifa za gas, dok se tokom naredne godine očekuje i usvajanje Uredbe o uspostavljanju mrežnih pravila za balansiranje prenosnih sistema gasa. Donošenje ovih uredbi ima uticaja na podzakonska akta u ovoj oblasti, čije donošenje je utvrđeno Zakonom i koja su u nadležnosti Agencije.

Kao organ nadležan za regulaciju energetskega sektora, Agencija aktivno učestvuje u radu organa Zajednice, radnih grupa, foruma i drugih tijela. Forum za gas održan je u septembru 2018. godine u Ljubljani, čiji domaćin je bio ACER zajedno sa regulatornim tijelom Slovenije. Na Forumu je naglašeno da nedostatak infrastrukture za gas na Balkanu ometa integraciju tržišta. Projekat koji bi doprinio prevazilaženju takvog stanja je svakako IAP (Jadransko-jonski gasovod), koji je dio južnog gasnog koridora, koji bi povezo Centralnu Evropu sa zemljama Zapadnog Balkana, obezbjeđujući gasifikaciju, odnosno poboljšanje iste na teritoriji uključenih zemalja, kao i potrebnu sigurnost snabdijevanja. Ohrabrene su zemlje da nastave sa ovim projektom i pozvana Evropska unija da pomogne njegovu realizaciju. Važno je istaći da je projekat prihvaćen kao projekat od zajedničkog interesa za zemlje članice Zajednice (PMI), kao i zemlje članice Unije, još od 2013. godine. Najznačajni aspekt prihvatanja ovog projekta se sastoji u dobijanju finansijske i političke podrške za njegovu realizaciju. Istovremeno, regulatornim tijelima zemalja članica Zajednice je upućena sugestija da podrže razvoj tržišta i distributivne infrastrukture kroz odgovarajuću regulaciju distributivnih tarifa.

Članom 43 Zakona utvrđena je obaveza Agencije da utvrdi metodologije, pravila i druga akta na osnovu kojih će se vršiti energetske djelatnosti u oblasti gasa.

Rokovi za utvrđivanje pojedinih akata su određeni u odnosu na puštanje u rad odgovarajuće infrastrukture, dok su za neka akta propisani rokovi u odnosu na stupanje na snagu važećeg Zakona.

Agenciji je kroz Projekat IPA 2012 dodijeljena tehnička pomoć Evropske komisije, u okviru koje je i izrada podzakonskih akata od strane angažovanih eksperata. Od strane konsultanata, Agenciji su polovinom tekuće godine dostavljeni nacrti sedam akata na koje je primjedbe i sugestije dostavio Sekretarijat Energetske zajednice, koji prati usklađenost nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije.

Aktivnosti u 2019. godini

U 2019. godini Agencija će raditi na obradi i usvajanju sljedećih podzakonskih akata:

- Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknada za operatora tržišta gasa;
- Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena, rokova i uslova za korišćenje distributivnih sistema gasa;
- Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena, rokova i uslova za korišćenje prenosnih sistema gasa;
- Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena, rokova i uslova za korišćenje sistema za skladištenje gasa;
- Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena, rokova i uslova za korišćenje postrojenja za tečni prirodni gas (TPG);
- Opšti uslovi za snabdijevanje gasom, i
- Pravila za razdvajanje upravljanja, računa i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa.

Donošenje navedenih akata podrazumijeva organizovanje javne rasprave za svaki akt pojedinačno, izradu izvještaja po primjedbama sa javne rasprave i pripremu konačnog teksta akata koje donosi Agencija.

2.3. Sektor za regulisane komunalne djelatnosti

Zakonom o komunalnim djelatnostima, Agencija je utvrđena kao regulatorno tijelo za regulisane komunalne djelatnosti, javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama. U skladu sa ovlaštenjima utvrđenim tim Zakonom, Agencija je, u toku 2018. godine, pripremila nacрте podzakonskih akata i to:

- Metodologiju za utvrđivanje cijena regulisanih komunalnih usluga;
- Pravila o minimumu kvaliteta i obima poslova za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti;
- Pravila o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, i
- Pravila o poređenju poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti.

Pored navedenih akata, Agencija će pripremiti i akt kojim će se utvrditi iznos naknada koju plaćaju vršiocі regulisanih komunalnih djelatnosti i koje se određuju u cilju pokrivanja procijenjenih troškova Agencije za obavljanje djelatnosti utvrđenih Zakonom o komunalnim djelatnostima.

Aktivnosti u 2019. godini

Ukoliko, nakon sprovedenih javnih rasprava, neki od navedenih akata ne bude donijet do kraja 2018. godine, ova aktivnost će se prenijeti u 2019. godinu.

U 2019. godini, Agencija će ostvariti saradnju, odnosno komunikaciju sa predstavnicima jedinica lokalne samouprave i vršiocima regulisanih komunalnih djelatnosti, radi stvaranja uslova za što bolju implementaciju usvojenih akata koji se odnose na regulisane komunalne djelatnosti.

Takođe, očekuje se učešće Agencije u postupku izrade izmjena i dopuna Zakona o komunalnim djelatnostima, budući da je Ministarstvo održivog razvoja i turizma pokrenulo proceduru pripreme izmjena i dopuna tog zakona, a Agencija je, na zahtjev Ministarstva, predložila predstavnika u radnoj grupi. U skladu sa navedenim, normativne i druge aktivnosti Agencije u oblasti regulacije komunalnih djelatnosti zavisice od rješenja predviđenih budućim izmjenama Zakona o komunalnim djelatnostima.

2.4. Donošenje internih opštih akata Agencije

Statutom i internim opštım aktima uređena je nadležnost organa Agencije, unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta, prava i obaveze zaposlenih, način rada, kao i druga pitanja od značaja za rad Agencije. Za izvršavanje zakonskih obaveza, a u cilju što kvalitetnije organizacije rada zaposlenih, Agencija je krajem 2017. i tokom 2018. godine, donijela niz procedura kojima se standardizuje proces rada.

Kako je kvalitetna interna normativa jedan od uslova za uspješno obavljanje poslova, Agencija je u obavezi da i u 2019. godini prati primjenu iste i sagledava potrebu za izmjenama postojeće ili donošenje nove. Ovo posebno ukoliko dođe do najavljenih izmjena i dopuna Zakona i Zakona o komunalnim djelatnostima.

3. TEKUĆE OBAVEZE

3.1. Nadzor nad radom energetske subjekata

Na osnovu ovog plana, u Agenciji se pripremaju kvartalni planovi rada, kojima su obuhvaćene kontrole subjekata iz energetske sektora, sa detaljnim opisom predmeta kontrole, terminima vršenja kontrole i službama koje će vršiti kontrolu. Predmet kontrola su provjere ispunjenosti obaveza propisanih Zakonom i podzakonskim aktima, kao i razmatranje i rješavanje tekućih otvorenih pitanja u radu i poslovanju regulisanih subjekata.

Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetske subjekata u odnosu na:

3.2. Ispunjavanje uslova utvrđenih licencom

Energetske djelatnosti, propisane Zakonom, obavljaju se na osnovu licenci koje izdaje Agencija.

Aktivnosti u 2019. godini

U toku 2019. godine, Agencija će u skladu sa zahtjevima, izdavati nove, kao i vršiti izmjene ili oduzimanje postojećih licenci.

Planiraju se aktivnosti vezane za izdavanje licenci za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije, kao i za djelatnosti u oblasti nafte i gasa. Razlog za navedene pretpostavke je značajan broj energetske objekata za proizvodnju električne energije, koji su u fazi izgradnje, a čije se puštanje u pogon može očekivati tokom naredne godine. Takođe je u najavi i izgradnja postrojenja za tečni prirodni gas.

Tokom 2019. godine, aktivnosti Agencije u pogledu ispunjavanja i poštovanja uslova iz Zakona i licenci baziraće se na Programu kontrola energetske subjekata. Pored kontrola predviđenih programom, po potrebi će se vršiti i vanredne kontrole, nakon čega će se sačinjavati izvještaji o sprovedenoj kontroli sa pregledom zatečenog stanja, kao i predviđenim mjerama u slučaju neispunjavanja uslova.

3.3. Utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema

Zakonom je utvrđen novi model distributivnog sistema - zatvoreni distributivni sistem električne energije. U skladu sa zakonskom obavezom i Pravilima za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije, Agencija je nadležna za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije.

Aktivnosti u 2019. godini

S obzirom da u Crnoj Gori postoji značajan broj poslovno – tehničkih sistema (trgovinski centri, turistički kompleksi, proizvodni kompleksi, i sl.), koji posjeduju elektroenergetsku infrastrukturu preko koje se distribuira električna energija za njihove potrebe, kao i druge korisnike na ograničenom geografskom području, očekuje se da će u 2019. godini Agenciji biti podnijeti zahtjevi za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije.

Istovremeno, Agencija će u skladu sa obavezama utvrđenim Zakonom, sprovoditi kontrole rada i poslovanja subjekata kojima je već utvrđen status zatvorenog distributivnog sistema.

3.4. Utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena i naknada i praćenje ostvarenja

Jedan od osnovnih zadataka Agencije je utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda cijena i naknada za subjekte koji obavljaju regulisane energetske djelatnosti.

Aktivnosti u 2019. godini

S obzirom da su odluke kojima su utvrđene cijene i naknade za operatore sistema u primjeni do kraja 2019. godine, a da se regulatorni prihod odnosno naknada za rad operatora tržišta utvrđuje na godišnjem nivou, u 2019. godini predstoje značajne aktivnosti Agencije na utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena regulisanim energetskim subjektima.

Potrebno je izvršiti detaljnu analizu svih veličina, energetskih i ekonomskih, ostvarenih u protekle dvije godine tekućeg i posljednjoj godini prethodnog regulatornog perioda, odnosno analizu ostvarenih veličina u 2016. godini, kao godini prethodnog perioda, i u 2017. i 2018. godini, kao dvije godine tekućeg regulatornog perioda. Takođe je potrebno utvrditi i iznos korekcija koje se odnose na realizaciju investicija u navedenim godinama.

Na osnovu utvrđenih analiza, potrebno je utvrditi korekcije koje će se primjenjivati pri utvrđivanju regulatornog prihoda za naredni regulatorni period.

Agencija će, na zahtjev energetskih subjekata, sprovesti postupak utvrđivanja:

- Regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena korišćenja prenosnog sistema električne energije, po zahtjevu CGES, za period 2020 – 2022. godina;
- Regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena korišćenja distributivnog sistema električne energije, po zahtjevu CEDIS, za period 2020 – 2022. godina;
- Cijena i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnog sistema električne energije, po zahtjevu CGES, za period 2020 – 2022. godina, i
- Regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad COTEE, za 2020. godinu.

Zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena ili naknada operatora prenosnog sistema, operatora distributivnog sistema i operatora tržišta, podnosi se na način i u postupku utvrđenom metodologijama, najkasnije četiri mjeseca prije isteka važenja odluke o utvrđivanju cijena.

Operator prenosnog sistema, operator distributivnog sistema i operator tržišta dužni su da zahtjeve za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena ili naknada zasnuju na:

- energetskim veličinama;
- poslovnim planovima za naredni regulatorni period i obrazloženim razlikama u odnosu na ostvarenje u prethodnom periodu.

Agencija odlučuje po zahtjevu najkasnije u roku od tri mjeseca, od dana prijema zahtjeva.

3.5. Kvalitet isporuke i snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga i neprekidnost napajanja

Agencija je sredinom 2017. godine donijela Pravila o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom, koja uvode bližu definiciju kvaliteta usluga, rokove za njihovo pružanje i finansijsku kompenzaciju koju su subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog minimuma kvaliteta usluga. Takođe, Zakonom je propisano

da Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na kvalitet isporuke i snabdjevanja električnom energijom, dok je obaveza energetskih subjekata da vode evidenciju i uspostave sistem za dostavljanje podataka neophodnih za utvrđivanje kvaliteta isporučene električne energije.

Cilj koji treba da se ostvari implementacijom ovog akta je postizanje i održavanje zadovoljavajućeg nivoa kvaliteta pruženih usluga.

Aktivnosti u 2019. godini

Aktivnosti Agencije, koje treba da omoguće postizanje zacrtanih ciljeva, odnose se na organizovanje kontrola operatora prenosnog sistema, operatora distributivnog sistema i snabdjevača električnom energijom. Takođe, Agencija sprovodi analizu podataka koji se odnose na: prekide napajanja, izdavanje saglasnosti za priključenje kupaca, priključenje kupaca, blagovremeno obavještanje o prekidu u napajanju, otklanjanje prekida u napajanju, otklanjanje odstupanja napona, ponovno priključenje kupaca i tretiranje zahtjeva za kontrolu ispravnosti funkcionalnosti mjernog mjesta, a koje su subjekti dužni da dostavljaju na mjesečnom i godišnjem nivou u skladu sa pravilima.

Kako u avgustu 2019. godine počinje primjena finansijskih kompenzacija zbog neispunjavanja minimuma kvaliteta, propisanih Pravilima, Agencija će kroz kontrolu u tom segmentu pratiti ponašanje energetskih subjekata i preduzimati potrebne mjere u vezi sa tim.

Rezultati sprovedenih analiza će uticati na izmjene i dopune regulatorno – pravnog okvira po pitanju kvaliteta usluga.

3.6. Odlučivanje po žalbama

Članom 56 stav 1 Zakona utvrđeno je da Agencija, kao drugostepeni organ, odlučuje po žalbama i to:

- na akt operatora tržišta o prijemu učesnika na tržište električne energije,
- na akt operatora tržišta o dodjeli statusa nosioca balansne odgovornosti učesniku na tržištu,
- na akt operatora prenosnog ili distributivnog sistema o odbijanju zahtjeva za izdavanje saglasnosti za priključenja objekata na prenosni ili distributivni sistem električne energije,
- na rješenje o izdavanju saglasnosti za priključenje objekata na prenosni ili distributivni sistem električne energije,
- na akt operatora prenosnog ili distributivnog sistema o ispunjenosti uslova iz saglasnosti za priključenje objekata na prenosni ili distributivni sistem električne energije,
- krajnjih kupaca u slučaju obustave ili ograničenja isporuke električne energije u slučaju kada kupac ne izvršava obaveze utvrđene ugovorom, odnosno računom za isporučenu energiju,
- na odluke snabdjevača o opravdanosti prigovora po osnovu neispunjenja minimuma kvaliteta i eventualnoj finansijskoj kompenzaciji koju je snabdjevač dužan da plati kupcu po osnovu neispunjavanja minimuma kvaliteta snabdjevanja od strane operatora sistema ili snabdjevača, i
- na postupak promjene snabdjevača.

Aktivnosti u 2019. godini

Plan rada u dijelu postupanja Agencije po žalbama baziran je na broju i vrstama žalbi podnijetih u prvih osam mjeseci 2018. godine, koje se većinom odnose na postupanje snabdjevača zbog obustave isporuke električne energije, kao i na postupanje operatora distributivnog sistema električne energije u vezi sa priključenjem budućih kupaca na distributivni sistem - na akt operatora distributivnog sistema električne energije o odbijanju zahtjeva za izdavanje saglasnosti za priključenje objekata na distributivni sistem električne energije i na rješenje o izdavanju saglasnosti za priključenje objekata na distributivni sistem. Na osnovu navedenog, za očekivati je da će najveći broj žalbi i u 2019. godini biti podnjet iz istih razloga i da neće biti znatnijih odstupanja u broju podnijetih žalbi.

Međutim, nakon početka primjene Zakona o upravnom postupku, u 2018. godini Agenciji je s pozivom na odredbu člana 31 ovog zakona, podnjet veliki broj žalbi kupaca električne energije, koje su uglavnom izjavljene na rješenje kojim je snabdjevač odbio njihov prigovor izjavljen na račun za utrošenu električnu energiju, pa se očekuje da će taj trend biti nastavljen i u 2019. godini.

Članom 31 Zakona o upravnom postupku, utvrđeno je da korisnik usluga od opšteg interesa kad smatra da su pružanjem tih usluga povrijeđena njegova prava ili pravni interesi, može izjaviti prigovor radi zaštite svojih prava, odnosno pravnih interesa javnopravnom organu koji vrši nadzor nad radom privrednog društva, drugog pravnog lica ili preduzetnika koji pruža usluge od opšteg interesa u roku od osam dana, ukoliko posebnim zakonom nije drukčije propisano. Iako u navedenim slučajevima Zakon nije predvidio da se Agenciji podnose žalbe, niti da Agencija rješava po prigovorima korisnika usluga, dostavljanje takve žalbe od strane snabdjevača stvara obavezu donošenja rješenja, protiv kojih stranke podnose tužbu Upravnom sudu Crne Gore, što podrazumijeva i davanje odgovora na Tužbu. Sve ovo zahtijeva značajne dodatne aktivnosti Agencije.

Takođe, kako je navedeno u prethodnom poglavlju, u avgustu 2019. godine počinje primjena finansijskih kompenzacija u vezi minimuma kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom, pa će Agencija i u dijelu rješavanja žalbi po ovom osnovu imati značajno povećan obim posla. Naime, članom 194 stav 5 tačka 1 Zakona propisano je da snabdjevač odlučuje o opravdanosti prigovora i eventualnoj finansijskoj kompenzaciji koju je dužan da plati kupcu po osnovu neispunjavanja minimuma kvaliteta snabdijevanja od strane operatora sistema ili snabdjevača, dok je stavom 7 istog člana, kao i članom 56 stav 1 tačka 5, utvrđena nadležnost Agencije kao drugostepenog organa za rješavanje po žalbama na predmetne odluke.

Na osnovu prikupljenih podataka od energetske subjekata od stupanja na snagu pravila o kvalitetu, a imajući u vidu da je istim utvrđeno da kupci finansijske kompenzacije mogu tražiti po osnovu neispunjavanja niza parametara od strane energetske subjekata, za očekivati je da se pred Agencijom nađe značajan broj žalbi po ovom osnovu.

3.7. Sporovi iz ugovornih odnosa

Članom 57 Zakona propisano je da Agencija može da, u arbitražnom postupku, rješava sporove između energetske subjekata ili između energetske subjekata i korisnika njihovih usluga koji proizilaze iz njihovih ugovornih odnosa, ako joj ugovorne strane povjere rješavanje spora. Odluke Agencije donijete u arbitražnom postupku imaju prema strankama snagu pravosnažne odluke. Postupak rješavanja sporova putem arbitraže definisan je Pravilima za rješavanje sporova putem arbitraže.

3.8. Pružanje pomoćnih usluga

Jedna od mjera obezbjeđenja sigurnog i uravnoteženog rada elektroenergetskog sistema jesu i pomoćne usluge, koje korisnici prenosnog sistema, prevashodno proizvođači električne energije, pružaju operatoru prenosnog sistema.

Aktivnosti u 2019. godini

Aktivnosti Agencije u pogledu kontrole pružanja pomoćnih usluga ogledaju se u vršenju analiza mjesečno dostavljenih podataka o realizovanim pomoćnim uslugama (ostvarenje energetske i finansijske veličine kroz angažovanje sekundarne i tercijarne regulacije), kao i kroz neposrednu kontrolu subjekata. Značaj aktivnosti Agencije je u sagledavanju troškova pružanja pomoćnih usluga, koji pripada troškovima na koje subjekat ne može da utiče, a rezultati analize odstupanja ostvarenja tih troškova u odnosu na utvrđene vrijednosti uzimaju se u obzir pri utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda CGES za naredni regulatorni period.

3.9. Proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije

U oblasti proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora, Agencija ima sljedeće nadležnosti:

- vrši godišnju analizu i objavljuje podatke o udjelu obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije u ukupnoj proizvodnji i potrošnji električne energije,
- izdaje garancije porijekla proizvođačima električne energije,
- vodi registar izdatih garancija porijekla,
- odobrava i mijenja privremeni status povlašćenog proizvođača,
- odobrava, mijenja i oduzima status povlašćenog proizvođača,
- vodi registar povlašćenih proizvođača,
- izvještava Ministarstvo ekonomije, operatora tržišta, operatora distributivnog i operatora prenosnog sistema električne energije o izdatim rješenjima o sticanju statusa povlašćenog proizvođača, i
- prati i analizira rad i poslovanje energetske subjekata u odnosu na izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme.

Aktivnosti u 2019. godini

Na osnovu godišnjih izvještaja dostavljenih od strane povlašćenih proizvođača, Agencija vrši godišnju analizu udjela obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije u ukupnoj proizvodnji i potrošnji električne energije i istu objavljuje na internet stranici Agencije. Podaci koje subjekti treba da dostave propisani su Odlukom o sadržaju godišnjeg izvještaja o ostvarenju plana proizvodnje električne energije za povlašćenog proizvođača za prethodnu godinu ("Službeni list CG", broj 74/16).

Tokom 2018. godine, a u skladu sa Uredbom o načinu sticanja statusa i ostvarivanja prava povlašćenog proizvođača električne energije, Agencija je utvrdila status povlašćenog proizvođača za dvije hidroelektrane koje su u vlasništvu dva energetska subjekta, dok je privremeni status povlašćenog proizvođača utvrdila za četiri hidroelektrane koje su u vlasništvu četiri energetska subjekta. Ukupno, Agencija je utvrdila status povlašćenog proizvođača za 14 elektrana koje su u vlasništvu 7

energetskih subjekata, dok je status privremenog povlašćenog proizvođača utvrdila za 29 elektrana koje su u vlasništvu 20 energetskih subjekata. Agencija će u narednoj godini nastaviti da ispunjava svoje obaveze u dijelu izdavanja statusa povlašćenog proizvođača i privremenog povlašćenog proizvođača po primljenim zahtjevima. Imajući u vidu dinamiku izgradnje objekata, za očekivati je da će u narednoj godini dio energetskih subjekata, kojima je dodijeljen privremeni status povlašćenih proizvođača, podnijeti zahtjev za sticanje statusa povlašćenog proizvođača, čime bi stekli pravo na garancije porijekla.

Pregled tehničke dokumentacije i neposredni uvid u rad proizvodnog energetskog objekta, koji sprovodi Agencija, definisani su članom 99 Zakona, kao korak koji prethodi izdavanju garancije porijekla. Istim članom Zakona predviđeno je da se nakon prvog sprovođenja pregleda tehničke dokumentacije i neposrednog uvida u rad proizvodnog energetskog objekta, isto ponovi i najmanje jednom u dvije godine. U skladu sa navedenom obavezom, Agencija će tokom 2019. godine sprovesti pregled i neposredni uvid u rad osam hidroelektrana i jedne vjetroelektrane.

Izdavanje, prenošenje i povlačenje garancija porijekla, Agencija sprovodi u skladu sa Uredbom o načinu izdavanja, prenošenja i povlačenja garancija porijekla energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije. S tim u vezi, Agencija vodi i uredno ažurira registar o garancijama porijekla i registar povlašćenih proizvođača, koji su objavljeni na internet stranici Agencije. O izdatim rješenjima o sticanju statusa povlašćenog proizvođača, Agencija izvještava Ministarstvo ekonomije, operatora tržišta, operatora distributivnog i operatora prenosnog sistema električne energije.

Zakonom je propisano da Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata i u odnosu na izvršavanje podsticajnih mjera, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme. U realizaciji ove odredbe Zakona, tokom 2019. godine sprovede se kontrole CGES, CEDIS i COTEE.

3.10. Realizacija investicionih planova operatora prenosnog i operatora distributivnog sistema

Kontrola odobrenih investicionih planova se vrši kroz analizu izvještajnih obrazaca koje energetski subjekti dostavljaju kvartalno i godišnje. Obrasci koje operator prenosnog i distributivnog sistema dostavljaju odnose se na stepen realizacije odobrenih investicionih planova. Pored navedenih kontrola, vrše se i neposredne kontrole kod subjekata, prilikom kojih se utvrđuju razlozi koji su doveli do odstupanja ostvarenih od odobrenih investicija.

Aktivnosti u 2019. godini

Zakonom je propisano da operator distributivnog sistema do 1. januara 2019. godine najmanje 85% potrošača električne energije opremi sredstvima savremenog sistema mjerenja, a da do 1. januara 2022. godine uspostavi napredni sistem za mjerenje električne energije (pametna brojila) uz sprovođenje ekonomske procjene svih dugoročnih troškova i benefita za tržište i kupce.

Agencija je kroz odobravanje investicionih planova, odobrila investicije za ugradnju novih brojila u više faza (prva faza - 175.000 novih brojila, druga faza - 80.000 novih brojila i treća faza – 60.000 novih brojila). Trenutno se implementira treća faza koja je odobrena za period 2017 - 2019. godina. Realizacija ovog veoma važnog projekta biće predmet kontrole tokom 2019. godine i to sa aspekta njegovog uticaja na smanjenje

gubitaka električne energije, povećanja tačnosti mjerenja i suzbijanja neovlašćene potrošnje.

Agencija je u 2018. godini, prilikom davanja saglasnosti na Ažurirani investicioni plan za period 2019 – 2021. godina, odobrila investiciju koja se odnosi na revitalizaciju srednjenaponske i niskonaponske distributivne mreže. Imajući u vidu stanje sekundarne mreže, posebno kada je u pitanju nadzemna 10 kV i niskonaponska mreža, operator distributivnog sistema se opredijelio za značajna ulaganja u istu, a u cilju stvaranja uslova za dovođenje naponskih prilika kako u urbanim, tako i u ruralnim djelovima Crne Gore, u granicama propisanim standardima kvaliteta. Ulaganja se odnose na revitalizaciju i rekonstrukciju 10 kV i niskonaponske mreže. Kao očekivane rezultate investiranja, a u skladu sa Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom, ulaganja treba da doprinesu dostizanju i održavanju nivoa opštih i pojedinačnih pokazatelja minimuma kvaliteta snabdijevanja električnom energijom postojećih potrošača, kao i stvaranju uslova za priključenje novih objekata, čime se stvaraju povoljni uslovi za razvoj seoskog turizma i poljoprivrede. Realizacija ove veoma važne investicije biće predmet kontrole tokom 2019. godine.

Agencija će pratiti izradu desetogodišnjih planova razvoja prenosnog i distributivnog sistema električne energije kroz kontrolu realizacije planiranih obaveza u skladu sa dostavljenim termin planovima, kao i sprovesti postupak davanja saglasnosti na iste, čiji su sastavni dio trogodišnji investicioni planovi za period 2020 - 2022. godina. Vrijednost investicija iz odobrenih trogodišnjih planova će imati uticaj na cijene korišćenja prenosnog i distributivnog sistema koje će biti utvrđene za naredni regulatorni period.

Kod operatora prenosnog sistema tokom 2019. godine, Agencija će naročito pratiti realizaciju projekata vezanih za dodatnu infrastrukturu za izgradnju podmorskog kabla Italija - Crna Gora. Realizacija navedenih projekata je neophodna da bi se obezbijedio sigurniji plasman energije preko podmorskog kabla i siguran rad elektroenergetskog sistema, bez obzira na opterećenost, odnosno veličinu procijenjenog tranzita. Projekti dodatne infrastrukture nalaze se na listi projekata od interesa za Energetsku zajednicu (PECI), koja je utvrđena Odlukom Ministarskog savjeta Energetske zajednice. Dodjeljivanjem PECI statusa, realizacija ovih projekata je identifikovana kao neophodna za postizanje osnovnih ciljeva energetske politike, kao što su: stvaranje funkcionalnog jedinstvenog evropskog tržišta električne energije, obezbjeđenje sigurnosti snabdijevanja, sigurnog i pouzdanog rada sistema, uklanjanje „uskih grla” u energetskej infrastrukturi, povećanje konkurencije i fleksibilnosti sistema.

Kako je CEDIS u novembru 2017. godine, a CGES u februaru 2018. godine, odobren trogodišnji program otkupa elektroenergetske infrastrukture, Agencija će u narednom periodu pratiti realizaciju navedenih programa.

3.11. Stvaranje pretpostavki za dalji razvoj tržišta električne energije

Zakonski okviri koji se tiču tržišta električne energije uvedeni početkom 2016. godine su neizmijenjeni do momenta pisanja ovog plana. Tokom prethodnog dvogodišnjeg perioda ova oblast se bliže uredila donošenjem niza podzakonskih akata, poput Tržišnih pravila (2017), Pravila za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije (2017), Pravila za rad balansnog tržišta električne energije (2017), Pravila o primjeni transparentne procedure upravljanja zagušenjima i alokacijom prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije (2017), Harmonizovana pravila za dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta (2017) i Pravilnika o podacima koje obezbjeđuje operator prenosnog sistema električne energije i načinu dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije (2018). Primjena navedenih akata će biti predmet nadzora koje će Agencija, u skladu sa zakonom, sprovoditi u 2019. godini.

Aktivnosti u 2019. godini

Agencija je u aprilu 2018. godine, poštujući pozitivno mišljenje Sekretarijata Energetske zajednice, donijela odluku o sertifikaciji operatora prenosnog sistema (CGES). Okončanje ovog procesa je dalo puni smisao prethodno sprovedenom procesu razdvajanja mrežnih regulisanih djelatnosti (prenos i distribucija električne energije) od tržišnih djelatnosti (proizvodnja i snabdijevanje). Tako je CGES, u skladu sa Zakonom o prekograničnoj razmjeni električne energije i gasa, ali i legislativom EU, stekao pravo za obavljanje prekograničnog prenosa električne energije. Agencija će, u skladu sa zakonskim odredbama, vršiti nadzor nad CGES u dijelu ispunjavanja uslova o nezavisnosti sertifikovanog operatora prenosnog sistema utvrđenih ovim zakonom.

Rad na daljem razvoju tržišta energije i njegovom povezivanju sa regionalnim i unutrašnjim tržištem Evropske unije, uz obezbjeđivanje konkurencije zasnovane na načelima nepristrasnosti, transparentnosti i nediskriminatornosti, zahtijeva sprovođenje aktivnosti kako na nacionalnom, tako i na međunarodnom nivou. Djelovanjem kroz mješovite radne grupe, Agencija je u 2018. godini aktivno učestvovala u procesu transponovanja EU legislative u crnogorsko zakonodavstvo u dijelu mrežnih pravila za priključenje korisnika, proizvodnih objekata i mrežne infrastrukture. Agencija će u 2019. godini nakon transponovanja u crnogorsko zakonodavstvo, sprovesti obaveze propisane navedenim pravilima.

Poseban set tržišnih mrežnih pravila EU (Uredbe Komisije (EU) 2015/1222 i 2016/1719) uređuje raspodjelu prekograničnih kapaciteta i upravljanje zagušenjima, prema kojima implementacija zahtijeva koordinisani rad operatora prenosnih sistema, nominovanih operatora tržišta i nacionalnih regulatornih tijela država članica EU i trećih država. Agencija je tokom 2018. godine kroz međunarodne radne grupe učestvovala u procesu prilagođavanja ovog seta akata za transponovanje u zakonodavne sisteme ugovornih strana Energetske zajednice. Transponovanjem u crnogorsko zakonodavstvo, kreira se zakonodavni okvir usklađen sa EU legislativom u dijelu uvezivanja tržišta električne energije, čime se širi područje primjene uniformnih pravila i otvara mogućnost za kreiranje tržišta u određenoj regiji, odnosno za uvezivanje sa tržištem EU. Agencija će u 2019. godini nastaviti sa započetim pripremnim aktivnostima i po transponovanju u crnogorsko zakonodavstvo, sprovesti propisane obaveze.

Prateći razvoj tržišta električne energije, paket energetske EU legislative se konstantno dopunjuje i prilagođava. Posljednji set tržišnih i sistemskih mrežnih pravila EU je usvojen u 2017. godini (Uredbe Komisije (EU) 2017/2195, 2017/2196 i 2017/1485). Agencija će pratiti program rada Energetske zajednice za 2019. godinu i, ukoliko isti bude to predviđao, učestvovati u procesu prilagođavanja navedenih mrežnih pravila za transponovanje u crnogorsko zakonodavstvo.

Navedene aktivnosti na kreiranju regulatorno-pravnog okvira koji je preduslov za dalji razvoj tržišta i njegovo povezivanje sa regionalnim i tržištem EU doprinose sprovođenju „mekih mjera“ utvrđenih na Samitu zemalja Zapadnog Balkana, održanom u Beču tokom 2015. godine, kasnije potvrđenih u Parizu, 2016. i u Trstu, 2017. godine. „Meke mjere“ predstavljaju set sljedećih aktivnosti na čije sprovođenje se obavezalo šest zemalja Zapadnog Balkana (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Kosovo, Makedonija i Srbija): „market coupling“, odnosno povezivanje tržišta električne energije; razvoj regionalnog balansnog tržišta od strane operatora prenosnih sistema, i sporazum svih operatora sistema u regionu o uspostavljanju zajedničkog metoda za izračunavanje raspoloživog prekograničnog kapaciteta, koji je neophodan za nesmetano i efikasno odvijanje prekogranične razmjene energije.

Agencija je kroz rad u radnim tijelima Energetske zajednice sprovodila pripremne aktivnosti koje se odnose na prilagođavanje Uredbe EU broj 1227/2011 Evropskog Parlamenta i Savjeta o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (u daljem tekstu: REMIT), a u cilju transponovanja u nacionalni zakonodavni okvir. Osnovni cilj ove uredbe je da obezbijedi pouzdanost, cjelovitost i transparentnost veleprodajnog tržišta energije, što sa većim povezivanjem tržišta dobija na značaju, jer zloupotrebe tržišta u jednoj zemlji utiču na veleprodajne i, posljedično, na maloprodajne cijene u drugoj zemlji. Povezivanje tržišta električne energije zemalja Zapadnog Balkana dodatno će ojačati korelaciju između cijena različitih energetske proizvoda u zemljama regiona. Kako bi se obezbijedila zaštita i pravedne cijene energije kupcima i istovremeno pravi cjenovni signal za investicije, neophodno je stvoriti pravni okvir koji reguliše ponašanje učesnika na tržištu. Navedeno će se realizovati kroz transponovanje i implementaciju REMIT, što Agenciji donosi nova ovlaštenja i obaveze. U tom pogledu Agencija će imati sljedeće nadležnosti:

- nadzor aktivnosti trgovine veleprodajnim energetskim proizvodima, u cilju prepoznavanja i sprečavanja trgovine koja se temelji na povlašćenim informacijama i manipulaciji tržištem,
- saradnja sa regulatornim tijelima regiona, ECRB i ACER pri vršenju nadzora veleprodajnih tržišta,
- saradnja sa nadležnim nacionalnim finansijskim tijelima i tijelima za zaštitu konkurencije,
- godišnje izvještavanje o sprovedenim aktivnostima,
- prikupljanje i provjera tačnosti podataka dostavljenih od učesnika na tržištu,
- vođenje i ažuriranje nacionalnog registra učesnika na tržištu,
- dostavljanje i razmjena podataka, uz zaštitu osjetljivih podataka i sprječavanje zloupotrebe informacija,
- istražna i izvršna ovlaštenja u pogledu obezbjeđivanja primjene zabrane trgovanja povlašćenim informacijama i manipulacije tržištem, kao i ispunjavanja obaveze objavljivanja povlašćenih informacija od strane učesnika na tržištu.

Uz sprovođenje aktivnosti na povezivanju tržišta energije regiona, od izuzetnog je značaja da se paralelno radi na uspostavljanju cjelovitosti i transparentnosti tržišta, kako bi Agencija bila spremna da preduzme odgovarajuće mjere iz domena svojih nadležnosti protiv različitih vidova zloupotrebe tržišta, a u cilju obezbjeđenja pouzdanog cjenovnog signala i izbjegavanja volatilnosti cijena.

U 2019. godini Agencija će nastaviti aktivnosti na prilagođavanju REMIT u okviru radnih tijela Energetske zajednice, a po njenom transponovanju u nacionalno zakonodavstvo, preuzeti propisane obaveze. REMIT uvodi novu dimenziju obaveza Agenciji koje se do sada nijesu sprovodile u elektroenergetskom sektoru Crne Gore i zahtijeva angažovanje kadra posebnog stručnog obrazovanja.

Mješovita radna tijela, u čijem radu učestvuje Agencija, su tokom 2018. godine djelovala na sprovođenju navedenih aktivnosti. Njihov rad će se nastaviti i u 2019. godini.

3.12. Snabdijevanje na tržištu električne energije

Kako je tržište električne energije u Crnoj Gori otvoreno od 1. januara 2009. godine za sve kupce osim za domaćinstva, a od 1. januara 2015. godine za sve kupce, uključujući i domaćinstva, snabdijevanje električnom energijom više ne predstavlja regulisanu, već

konkurentsku djelatnost. U tržišnim uslovima, krajnjim kupcima je omogućeno da, u skladu sa ponuđenim cijenama i uslovima, biraju svog snabdjevača i sa njim zaključuju ugovor o snabdijevanju.

Iako snabdijevanje električnom energijom više nije regulisana djelatnost, uloga i nadležnosti Agencije ostaju važne u procesu zaživljavanja funkcionalnog maloprodajnog tržišta, koje mogu da odgovore potrebama kupaca, u smislu:

- stvaranja potrebnog pravnog okvira koji definiše međusobna prava i obaveze aktera na tržištu (Opšti uslovi za snabdijevanje električnom energijom, Pravila o promjeni snabdjevača krajnjih kupaca električne energije, Pravila o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom, Pravila za funkcionisanje snabdjevača poslednjeg izbora i ranjivih kupaca, Metodologija za utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca, Pravila za rješavanje sporova putem arbitraže itd.),
- vršenja nadzora nad radom i djelovanjem energetske subjekata na tržištu,
- pružanja zaštite kupcima,
- praćenja stepena otvaranja tržišta i razvoja konkurencije.

U cilju razvoja maloprodajnog tržišta električne energije neophodno je usklađeno djelovanje i ispunjavanje zakonskih obaveza brojnih subjekata u energetske sektoru - Agencija, CEDIS, CGES, COTEE, postojeći i potencijalni snabdjevači. U skladu sa prethodnim, u 2019. godini Agencija će:

- pratiti rad postojećih i izdavati licence novim snabdjevačima,
- vršiti kontinuiranu kontrolu rada svih operatora, posebno Operatora distributivnog sistema, u pogledu njegovog tehničkog opremanja i stručnog osposobljavanja za obavljanje veoma složenih zadataka u vezi sa maloprodajnim tržištem,
- pratiti stepen otvaranja tržišta,
- vršiti kontrolu rada snabdjevača poslednjeg izbora i ranjivih kupaca,
- vršiti kontrolu primjene Zakonom propisanog ograničenja rasta cijena energije u 2019. godini, a u slučaju kršenja ove zakonske odredbe od strane snabdjevača pokrenuti postupak pred organom nadležnim za zaštitu konkurencije,
- raditi na izradi alatke za upoređivanje cijena električne energije, koja će omogućiti kupcima jednostavan pristup informacijama i poređenje ponuda različitih snabdjevača,
- dalje promovisati tržište, pružati zaštitu kupcima i na odgovarajući način im ukazivati na koristi od pristupanja tržišnom načinu snabdijevanja.

Osim navedenog, Agencija ima kontrolnu funkciju u sljedećim slučajevima:

- ako snabdjevač u slučaju poremećaja na tržištu električne energije izvrši promjenu cijena električne energije za kupce van utvrđenih ograničenja ili izvrši promjenu cijena po različitim stopama za različite kategorije kupaca, Agencija vrši odobravanje procjene promjene prihoda od svake kategorije kupaca koju je snabdjevač dužan da izradi, i
- ako u periodu do pojave likvidnog tržišta snabdjevač ostvari profit po stopi većoj od prosječne stope povrata koja je iskazana u bilansima operatora prenosa i operatora distribucije, Agencija je dužna da u navedenim okolnostima naloži snabdjevaču da za kupce utvrdi cijene kojima se u narednoj godini obezbeđuje ostvarivanje profita, najviše po prosječnoj stopi povrata za regulisane djelatnosti.

3.13. Nadzor nad radom i poslovanjem vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti iz okvira nadležnosti Agencije

Agencija će, u skladu sa dinamikom utvrđenom Zakonom o komunalnim djelatnostima i dinamikom usvajanja podzakonskih akata za sprovođenje ovog zakona, pratiti i analizirati rad i poslovanje vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti:

- u postupku izdavanja, mijenjanja i oduzimanja licenci vršiocima regulisanih komunalnih djelatnosti;
- vršenjem nadzora nad radom i poslovanjem vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti u pogledu poštovanja uslova iz izdatih licenci.

Aktivnosti u 2019. godini

U skladu sa Pravilima o poređenju poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti, koja Agencija planira da usvoji do kraja septembra 2018. godine, Agencija će u narednom periodu, odnosno u 2019. godini:

- prikupljati podatke o poslovanju vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti za period 2016. do 2019. godina, u skladu sa dinamikom utvrđenom navedenim pravilima;
- pružati obuku vršiocima regulisanih komunalnih djelatnosti o načinu prikupljanja podataka, kao i sprovođenje aktivnosti u cilju poboljšanja kvaliteta dostavljenih podataka, naročito kroz konsultacije i sastanke sa vršiocima regulisanih komunalnih djelatnosti,
- kreirati bazu podataka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti i utvrditi vrijednosti indikatora u skladu sa pravilima;
- sačiniti godišnji izvještaj o poređenju indikatora poslovanja vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti, i stim u vezi, izvršiti obradu prikupljenih podataka i dati njihov prikaz kroz taj izvještaj, koji će biti objavljen na internet stranici Agencije.

U okviru tekućih aktivnosti, Agencija će u narednom periodu, u zavisnosti od donošenja podzakonskih akata koji se odnose na utvrđivanje cijena regulisanih komunalnih usluga i izdavanje licenci za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, naročito da:

- daje saglasnost na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti;
- izdaje, mijenja ili oduzima licence vršiocima regulisanih komunalnih djelatnosti;
- dostavlja Ministarstvu održivog razvoja i turizma rješenja o izdatim, odnosno oduzetim licencama za potrebe registra vršilaca komunalnih djelatnosti, koji vodi navedeno Ministarstvo, i
- dostavlja podatke Ministarstvu održivog razvoja i turizma potrebne za potrebe monitoringa regulisanih komunalnih djelatnosti.

3.14. Izrada godišnjih izvještaja i planova

Agencija je u obavezi da sačinjava izvještaje i planove koje, u skladu sa Zakonom, dostavlja Skupštini Crne Gore na usvajanje, tako da i u 2019. godini predstoji rad na izradi:

- Predloga finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu za 2018. godinu (do 30.04.2019. godine),
- Izvještaja o stanju energetskog sektora za 2018. godinu (do 31.07.2019. godine), i
- Predloga finansijskog plana sa planom rada za 2020. godinu (do 30.09.2019. godine).

Pored navedenih, obaveza Agencije je i izrada izvještaja i planova u skladu sa drugim zakonima, a odnose se na:

- Izvještaj o javnim nabavkama za 2018. godinu (do 28.02.2019. godine),
- Plan javnih nabavki za 2019. godinu (do 31.01.2019. godine), i
- Godišnji izvještaj o aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti koji se dostavlja Skupštini Crne Gore za 2018. godinu (do 31.07.2019. godine).

3.15. Postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama

Omogućavanjem pristupa informacijama zainteresovanim licima, shodno Zakonu o slobodnom pristupu informacijama ("Službeni list CG", br. 44/12 i 30/17), afirmiše se transparentnost rada Agencije.

Imajući u vidu specifičnost poslova kojima se bavi Agencija, zainteresovanost lica za pristup informacijama u posjedu Agencije, posebno nevladinog sektora, u stalnom je porastu. Iz tog razloga za očekivati je da će se taj trend nastaviti i u 2019. godini.

Postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama zahtijeva značajno kadrovsko angažovanje i vrijeme na obradi, identifikovanju i prikupljanju informacija kojima se omogućava pristup, kao i obavljanju pravno – administrativnih poslova u skladu sa navedenim zakonom i Zakonom o upravnom postupku.

4. ORGANIZACIONO, KADROVSKO I INSTITUCIONALNO JAČANJE AGENCIJE

U skladu sa Zakonom i Statutom, organi Agencije su Odbor kao organ upravljanja i izvršni direktor kao organ rukovođenja. Agencija ima i zamjenika izvršnog direktora. Odbor Agencije čine predsjednik i dva člana, koji funkciju vrše profesionalno. Organizacione jedinice u Agenciji su službe. Izvan službi obavljaju se poslovi savjetnika Odbora i sekretara Odbora Agencije.

U cilju kvalitetnog obavljanja poslova, neophodno je kadrovsko jačanje Agencije, posebno usljed novih, kako za Agenciju tako i za elektroenergetski sektor Crne Gore, obaveza koje proističu iz sprovođenja Uredbe REMIT, zbog čega se planira i zapošljavanje jednog lica.

Do sticanja uslova da se izvrši navedena kadrovska popunjenost službi, Agencija će dodatno angažovati postojeće kadrovske kapacitete i, ukoliko to bude neophodno, vršiti njihovu preraspodjelu unutar službi, kako bi se odgovorilo obimnim i zahtjevnim obavezama Agencije u narednom periodu.

Agencija će nastaviti sa stručnim usavršavanjem zaposlenih, kroz učešće u radnim grupama, seminarima, radionicama i drugim organizovanim oblicima obuke, kao i angažovanjem konsultanata i sprovođenjem trening projekata od strane domaćih i stranih institucija i organizacija.

5. SARADNJA AGENCIJE SA DRŽAVNIM ORGANIMA, REGULATORNIM TIJELIMA IZ OKRUŽENJA I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA ČIJI JE ČLAN ILI SA KOJIMA IMA ZAJEDNIČKE PRAVCE AKTIVNOSTI

Nastavak i unapređenje saradnje sa državnim organima u Crnoj Gori, regulatorima iz okruženja i međunarodnim organizacijama iz oblasti regulacije energetike i vodosnabdijevanja, biće jedna od značajnih aktivnosti Agencije u narednom periodu.

5.1. Saradnja sa nadležnim organima u Crnoj Gori

Saradnja sa dva ministarstva, Ministarstvom ekonomije i Ministarstvom održivog razvoja i turizma, u okviru čijih resora su djelatnosti koje reguliše Agencija, nastaviće se u mjeri potrebnoj za implementaciju i primjenu Zakona, Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa i Zakona o komunalnim djelatnostima.

Saradnja sa Ministarstvom ekonomije se odnosi na ispunjavanje obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Crne Gore Evropskoj Uniji, Sporazuma o formiranju Energetske zajednice, usklađivanju podzakonskih akata sa zakonom, i obzirom na ovako širok dijapazon međusobnih zadataka vrlo je intenzivna.

Saradnja sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma je takođe bitna karika za stvaranje regulatornog okvira i sprovođenje dobre regulacije dvije komunalne djelatnosti, i to javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama, što naročito obuhvata podrazumijeva intenzivnu međusobnu saradnju pri donošenju podzakonskih akata, kao i naročito obezbjeđivanje finansijske i konsultantske pomoći ovom regulatoru sa ciljem što efikasnijeg zaživljavanja regulacije navedenih djelatnosti.

U narednom periodu, nastaviće se i saradnja sa kancelarijom nadležnom za evropske integracije kroz učešće predstavnika Agencije u radnim grupama za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 8 – Konkurencija, pregovaračko poglavlje 15 – Energetika, pregovaračko poglavlje 21 – Trans-evropske mreže i pregovaračko poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja.

Osim navedenih ministarstava, Agencija je intenzivirala saradnju sa Upravom za inspeksijske poslove i Privrednom komorom Crne Gore, sa kojima je potpisala sporazume o saradnji kako bi, u okviru svojih nadležnosti, zajedničkim angažovanjem na rješavanju pojedinih pitanja značajnije doprinijeli poboljšanju stanja u sektorima. Takođe, Agencija će nastaviti saradnju i sa organom uprave nadležnim za poslove statistike (MONSTAT) o pitanjima na koje Agencija bude nailazila u samom procesu regulacije, a tiču se podataka kojima raspolaže MONSTAT.

U skladu sa obavezama koje nameće evropska regulativa, predstoji intenzivnija saradnja sa Agencijom za zaštitu konkurencije nakon transponovanja Uredbe 1227/2011 o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije, radi sprječavanja zloupotrebe tržišta električne energije.

U toku 2019. godine, Agencija će nastaviti saradnju sa udruženjima za zaštitu potrošača, blagovremeno ih informisati o izradi podzakonskih akata koja definišu prava i obaveze potrošača i na taj način omogućiti učešće u izradi istih, kao i u rješavanju eventualnih pitanja iz ove oblasti.

Agencija će, takođe, nastaviti saradnju sa naučno-obrazovnim institucijama u Crnoj Gori i inostranstvu, u cilju daljeg specijalističkog osposobljavanja i usavršavanja kadrova iz svih oblasti koje su relevantne za rad regulatora.

5.2. Međunarodna saradnja

Članstvo u međunarodnim organizacijama podrazumijeva značajan obim aktivnosti Agencije koje se ogleda kroz učešće u pripremi i usvajanju međunarodnih dokumenata.

Osim učešća u radu međunarodnih organizacija, i saradnja sa regulatorima iz zemalja članica Energetske zajednice i Evropske unije, veoma je značajna ne samo radi praćenja aktuelnih dešavanja, razmjene iskustava i edukacije kadra, već i zajedničkog učešća u projektima, pa će se i u tom segmentu nastaviti aktivnosti.

Neophodnost povezivanja regulatora iz okruženja i benefiti koji iz takve saradnje proizilaze su u prethodnom periodu rezultirali i potpisivanjem bilateralnih sporazuma o saradnji sa regulatorima iz Italije, Bugarske, Kosova, a predstoji i formiranje Balkanskog regulatornog foruma, kao tijela koje će da održava godišnje sjednice o aktuelnim temama. Agencija će biti aktivno uključena i u rad ovog foruma i njegovih radnih grupa.

Do sada, Agencija je članica ili posmatrač u najrelevantnijim međunarodnim organizacijama koje se bave regulacijom energetike i vodosnabdijevanja, i to: Mediteranskom udruženju regulatora za električnu energiju i gas (MEDREG), Savjetu Evropskih energetskih regulatora (CEER), Agenciji za kooperaciju energetskih regulatora (ACER), Asocijaciji akreditacionih tijela (AIB) i Mreži evropskih regulatora za vodu (WAREG).

Ipak, najbitnija obaveza Agencije, kao i svih institucija koje se u svom djelokrugu rada bave energetikom, je učestvovanje u radu Energetske zajednice, kao krovne međunarodne organizacije za oblast energetike za dio jugoistočne Evrope. Obaveza učestvovanja u radu ove organizacije je utvrđena kroz ratifikovanje Sporazuma između Evropske zajednice i Republike Crne Gore o formiranju Energetske zajednice.

Agencija aktivno učestvuje u radu Regulatornog odbora Energetske zajednice kojim je Predsjednik Odbora Agencije, predsjedavo u kontinuitetu pet godina, zatim stalnih specijalizovanih radnih grupa koje se bave pitanjima električne energije, gasa i zaštite potrošača, kao i ad hoc grupama koje se po potrebi formiraju.

Agencija je obavezna da učestvuje i u projektima koje realizuje Energetska zajednica, a koji proizilaze iz obaveza utvrđenih Trećim energetskim paketom, pa će u narednom periodu pratiti realizaciju projekata od zajedničkog interesa koji se ostvaruju u saradnji sa državama Energetske zajednice i Evropske unije.

Agencija će nastaviti da učestvuje i realizuje obaveze iz svoje nadležnosti i u projektu koji nadzire Energetska zajednica, a vezana je za integraciju tržišta električne energije (WB6).

Prilikom da učestvuje u radu radnih grupa Agencije za kooperaciju energetskih regulatora, crnogorski regulator je stekao dobijanjem statusa posmatrača kao prvi i još uvijek jedini od svih regulatora u okviru Energetske zajednice koji je ispunio sve propisane uslove, i ova aktivnost će se nastaviti u 2019. godini, kao izuzetno značajna za sticanje znanja i praćenje iskustava evropskih regulatora. Povezanost sa regulatorima iz Evropske unije značajno će doprinijeti stvaranju stručnog kadra i dovesti do zavidnog nivoa spremnosti Crne Gore da odgovori na sve zahtjeve evropske regulative koja postaje obavezujuća i za članice Energetske zajednice.

Saradnja koja je ostvarena sa Agencijom za internacionalni razvoj (US Agency for International Development - USAID) i Nacionalnom asocijacionom regulatornih tijela

(National Association of Regulatory Utility Commissioners - NARUC) i u budućem periodu će se nastaviti kroz edukaciju stručnog kadra Agencije.

Pored USAID i NARUC, Agencija će nastojati da obezbjedi dalju podršku od Evropske banke za rekonstrukciju i razvoj (The European Bank for Reconstruction and Development - EBRD), u vidu obezbjeđivanja softvera za garancije porijekla, nakon čega će Agencija sprovesti edukaciju kadra kod relevantnih regulatora.

Iako je Agencija odnedavno regulator javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama, radi sticanja znanja i sagledavanja funkcionisanja ostalih regulatora iz ove oblasti, vrlo aktivno učestvuje u tijelima Mreže evropskih regulatora za vodu, što je i jedan od prioriteta u 2019. godini.

6. REALIZACIJA PLANA RADA

U cilju ostvarivanja postavljenih obaveza i efikasnog i kvalitetnog obavljanja poslova utvrđenih ovim planom, Izvršni direktor Agencije će pripremiti operativne planove rada za svaki kvartal 2019. godine, kojima će odrediti konkretna zaduženja zaposlenih i rokove za izvršenje obaveza utvrđenih ovim planom.

Broj: 18/3577-3

Podgorica, 24. septembar 2018. godine

Predsjednik Odbora

Branislav Prelević, s.r.

7.

Na osnovu člana 82 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 36 stav 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Službeni list CG“, br. 20/14, 56/14, 70/17, 04/18 i 55/18), Skupština Crne Gore 26. saziva, na Osmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasjedanja u 2018. godini, dana 28. decembra 2018. godine, donijela je

ODLUKU

Usvaja se Finansijski plan sa Planom rada Regulatorne agencije za energetiku za 2019. godinu.

Broj: 00-72/18-46/5
EPA 534 XXVI
Podgorica, 28. decembar 2018. godine

Skupština Crne Gore 26. saziva
Predsjednik,
Ivan Brajović, s.r.